

Vậy là chúng ta đã trải qua nửa chặng đường đầu tiên của học kỳ mùa thu. Gọi là mùa thu nhưng Sài Gòn chỉ tặng chúng ta quá nhiều mưa. Bởi vì cùng với sự náo nức với một khởi đầu mới, với tất cả chúng ta dù đến từ đâu, đây là học kỳ khó khăn nhất.

Chúng ta đã nói với nhau về các giá trị và mục tiêu, việc gì là đúng phải làm, và những quan điểm thế nào là đúng, thế nào là tốt.

Chúng ta cũng đã nói với nhau về những khó khăn trong việc thực thi chính sách. Có những khó khăn dễ giải quyết, ví dụ như kiến thức và hiểu biết có thể được bổ sung và mài giũa thông qua học tập và trao đổi. Nhưng có những khó khăn khó giải quyết hơn, bởi vì hành trình từ những tranh luận về quan điểm tới giai đoạn thay đổi nhận thức và hành vi của bất cứ ai còn rất nhiều trở ngại.

Chúng ta đã chạy nhanh qua những khái niệm cơ bản của kinh tế học mà các bạn sẽ có dịp dốc sức cày cuốc trong hai năm tới đây. Nguyên tắc thị trường trong kinh tế vi mô, hành vi người tiêu dùng, động cơ của doanh nghiệp, các thất bại thị trường, và cơ sở của sự can thiệp chính phủ. Chính sách tiền tệ và tài khóa trong kinh tế vĩ mô, phản ứng của nền kinh tế với những rủi ro và bất trắc tương lai, và những động lực thúc đẩy tăng trưởng.

Chúng ta dành phần lớn thời gian cho những vấn đề chính sách của Việt Nam, tham chiếu với những người bạn phương xa, như hệ thống y tế của Mỹ, ngành công nghiệp ô tô của Nhật, nan giải giao thông ở thủ đô London nước Anh. Chúng ta đã cố gắng tìm về từng vùng miền của đất nước, từ chính sách giáo dục cho miền núi xa xôi, những cơn bão miền trung, cho tới những công trình cảng biển phía nam tổ quốc.

Chúng ta cũng đã tranh luận với nhau về những vấn đề gần gũi nhất trong cuộc sống, sữa cho con, tình yêu thương cho cha mẹ, những nỗi sợ hãi lây lan, lòng trung thực và những bài học về nói dối.

Hy vọng rằng môn học đã kết thúc với nhiều câu hỏi hơn là câu trả lời. Thường thì các câu hỏi đều giống nhau – có tốt không, có đúng không, tốt cho ai, đúng với ai, điều gì là nên làm, và làm như thế nào. Nhưng câu trả lời thì luôn luôn khác nhau. Hy vọng rằng chúng ta học được cách lắng nghe. Nghe để hiểu, dù đó là những điều khó nghe, khó hiểu, hay khó chấp nhận nhất. Bởi vì điều tuyệt vời nhất là được đi cùng nhau trên cùng một chiếc thuyền, tiến lên phía trước, và nhìn lên trời cao với vô số vì sao. Bạn cho rằng có ai đó làm ra các vì sao, còn tôi lại cho rằng các ngôi sao tự nhiên mà có.

"It's lovely to live on a raft. We had the sky, up there, all sparkled with stars, and we used to lay on our backs and look at them, and discussed whether they was made or only just happened - Jim, he allowed they was made, but I allowed they happened... [I]t would have been a miserable business to have any unfriendliness on a raft; for what you want, above all things on a raft, is for everybody to be satisfied and feel right and kind toward the other."

(Mark Twain, Huckleberry Finn)

Một lần nữa, chào mừng các bạn đến với chương trình kinh tế Fulbright, và chúc các bạn một hành trình nhiều khám phá.